

5/2017. (II.13.) OBT állásfoglalás:

A bíró hivatáshoz méltatlan annak a bírónak, vagy bírósági vezetőnek a magatartása, aki nyilvánosság előtt illeti általánosságban negatív kritikával a bírósági eljárások résztvevőit, illetve bármely más szakmai csoportot.

I n d o k o l á s

Az etikai eljárás kezdeményezői az Országos Bírói Tanács (továbbiakban: OBT) állásfoglalását kérték a következő bírói magatartással kapcsolatban:

Megsérti az Etikai Kódex 1. cikkének (1) bekezdését, 3. cikkének (1) és (2) bekezdését, 6. cikkének (1), (2) és (4) bekezdését, 7. cikkének (1) bekezdését az a bíró, bírósági vezető, aki az Etikai Kódex hatálybalépése után nem konkrét polgári vagy büntető perekben, vagy nemperes eljárásokban, az egyes ügyfajtákban eljáró eljárási résztvevők meghatározott csoportjába sorolt emberekkel kapcsolatban őket - e csoporthoz tartozásuk mint egyetlen hangoztatott indok alapján - sommás negatív minősítéssel illet, illetőleg a feladatuk ellátásához minimális szinten szükséges képességeik meglétét (pl. tanúzási képesség, hitelesség, jogi képviselői jogász szakértelem, szakértői vonatkozó szakértelem, ügyészi szakértelem, ügyvédi szakértelem stb.) nyilvánosan megkérdőjelezi.

A 11/2015. (II.10.) OBT határozat 2. §-a alapján az OBT a kérelmet befogadta.

A kérelem az Etikai Kódex következő szakaszaira hivatkozott:

Az Etikai Kódex 1. Cikk (Függetlenség)

(1) A bíró az ítélkező tevékenysége során minden befolyástól mentesen jár el, érvényesítve a felekkel való egyenlő bánásmód elvét. Munkája során még a látszatát is kerüli annak, hogy bárkinek kedvez, eljárása és döntése pártos vagy előítéleten alapul.

Az Etikai Kódex 3. Cikk (Méltóság)

(1) A bíró tisztségének gyakorlása során és a magánéletében jogkövető, magatartásával erősíti a bíróság iránti közbizalmat és tiszteletet. (...) Nyilvánosság előtt nem kerül olyan helyzetbe, amely méltatlan a bírói hivatáshoz.

(2) A bíró az eljárásban résztvevőkkel szemben – a szükséges határozottság mellett – türelmes és udvarias, tartózkodik az indokolatlan észrevételektől, a sértő minősítésektől és a fölényeskedéstől. Megköveteli, hogy az eljárásban résztvevők a bíróságnak és egymásnak megadják a kellő tiszteletet.

Az Etikai Kódex 6. Cikk (Tisztelet, együttműködés)

(1) A bíró előítéletlőtől és diszkriminációtól mentesen tiszteletben tartja minden ember méltóságát és ugyanezt megköveteli az eljárásban résztvevő személyektől és azok képviselőitől is.

(2) A bíró hivatása gyakorlása során a hatóságok és szervek tagjaival, valamint munkatársaival hivatali együttműködésre törekszik, kölcsönös tiszteleten alapuló udvarias, kollegiális magatartást tanúsít.

(4) A bíró nem használ felek közti különbségtételt sugalló nyelvi eszközöket, tartózkodik a féllel való együttérzést mutató vagy leereszkedő megnyilvánulásoktól.

Az Etikai Kódex 7. Cikk Vezető beosztású bíró

(1) A vezető beosztású bíró (...) Feladatát a munkatársaiktól elvárt jogi és morális követelményeknek megfelelően, példamutatóan látja el.

Az Alaptörvény II. cikke, IX. cikk (4) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése - a nemzetközi jog általánosan elfogadott alapelveivel egyezően - rendelkezik arról, hogy az emberi méltóság sérthetetlen, így annak sérelmét többek között a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása sem okozhatja. Az Alaptörvényben lefektetett alapelv szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság bírálja el.

Az alkotmányos alapelveken nyugszik a bírák törvényben rögzített azon kötelezettsége, miszerint az eljárása során köteles az ügyféllel szemben tisztességes és pártatlan magatartást tanúsítani, továbbá tartózkodni köteles minden olyan megnyilvánulástól, amely a bírósági eljárásba vetett bizalmat vagy a bíróság tekintélyét csorbítaná. (A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 36.§ (4) és 37.§ (2) bekezdése) Ezen Alaptörvényi és törvényi kötelezettségek gyakorlatbeli érvényesülését hivatott elősegíteni az Etikai Kódex, mely preambuluma szerint a bírakkal szemben a társadalomban általánosan elfogadott etikai normákhoz képest szigorúbb erkölcsi szabályokra épülő követelményeket támaszt abból a célból, hogy a bírósági szervezet iránti közbizalom erősödjön. Az emberi méltóság az Alkotmánybíróság értelmezésében a személyiségi jogok „anyajoga”, így valamennyi más, konkrét személyiségi jognak az eredője [8/1990. (IV. 23.) AB határozat]. Az emberi méltóság kiemelkedő érték, a jog számára megközelíthetetlen és hozzáférhetetlen.

Az OBT megítélése szerint a kérelemben felvetett bírói, illetőleg bírósági vezetői magatartás etikátlannak minősül.

Az Etikai Kódex idézett 1. cikk (1) bekezdésében rögzített függetlenség és egyenlő bánásmód elvét sérti az a bírói magatartás, ami az előítélet látszatát kelti; a 3. cikk (1)-(2) bekezdésének megsértését jelenti, ha a bíró megnyilvánulásaival nem erősíti a bíróság iránti közbizalmat és tiszteletet, illetőleg az eljárásban résztvevőkkel szemben nem udvarias, és nem tartózkodik az indokolatlan észrevételektől és sértő minősítésektől.

A kérelemben szereplő bírói magatartás a 6. cikk (1)-(2); és (4) bekezdésébe ütközik, mivel általánosító módon előítéletet fogalmaz meg, ezáltal az emberi méltóságot sérti, továbbá a felek közötti különbségtétel látszatát kelti. Amennyiben bírósági vezető kapcsán merül fel a kérelem szerinti magatartás elkövetése, úgy annak tárgyi súlya még kiemelkedőbb, és a 7. cikk (1) bekezdésének rendelkezéseibe ütközik.

Az Etikai kódex már idézett 3. cikk (1) bekezdése, és a 7. cikk (1) bekezdése a bírák és bírósági vezetők nyilvánosság előtti viselkedésével kapcsolatos rendelkezéseket is tartalmaz, melyeknek való megfelelés mind a bírói szolgálati jogviszonyon belül, mind azon kívül eső normák megtartásának kötelezettségére is utal.

Mindezekre tekintettel az OBT a rendelkező részben leírtak szerint foglalt állást.

Az OBT állásfoglalását a 11/2015. (II.10.) OBT határozatban meghatározott ügyrend szerinti eljárásban hozta meg.

Elrendeli az Ügyrend 11. §-ában írtak alapján jelen állásfoglalás OBT honlapján való közzétételét.

Pécs, 2017. február 13.

az Országos Bírói Tanács nevében
dr. Hajdu István
az OBT soros elnöke